

Slovenski dom

Štev. 109

V Ljubljani, torek 13. maja 1941

Leto VI.

Uredništvo in uprava — Kopitarjeva 6 — Ljubljana — — Redazione e amministrazione — Kopitarjeva 6 — Lubiana

Preprečen napad angleškega brodovja na Bengazi

Letala so pri tem poškodovala tri angleške vojne ladje

Nekle v Italiji, 12. maja. Rj. Uradno poročilo št. 341 glavnega stana italijanskih vojnih sil pravi: V severni Afriki delovanje topništva v odseku Tobruk. V noči dne 11. maja je sovraž-

nik skušal bombardirati z morja Bengazi. Hiter poseg italijanskega obrežnega topništva in nemških bombnikov je prisilil sovražne ladje k umiku. Bombe težke vrste so zadele tri enote.

V vzhodni Afriki je sovražnik silovito napadel v odseku pri Amba Alagifu, bil pa je povsod popolnoma odbit.

Kralj in Cesar si je ogledal v Albaniji poprišče nedavnih bojov in zmag

Tirana, 13. maja. s. Kralj in Cesar je včeraj zvečer prispel v Valono, kjer ga je sprejel predsednik albanske vlade Verlaci, general Jacomini in zastopniki krajevnih oblasti in krajevni odličniki. Ogromna množica ljudstva ga je pozdravljala z nenavadnim navdušenjem. Kralj in Cesar je včeraj nadaljeval z obiskovanjem krajev, kjer so se italijanske čete junaško borile. Čeprav je imel ta obisk strogo vojaški značaj, so Albanci Kralja in Cesarja ognjevitno pozdravljali, kakor so že v vseh bojih na njihovem ozemlju znali z žrtvami dokazati svojo vdanost Italiji. V Porto Edda, v Delvinu in Argiro-

kastru, ki jih je včeraj Kralj in Cesar obiskal, so se oblasti in ljudstvo strnili okrog Suverena in mu izkazovali vso svojo ljubezen. Ljudje iz vseh narodovih plasti, ki so morali zaradi sovražnikovega pritiska zapustiti svoje domove, so izražali včeraj Kralju in Cesarju vso svojo veliko radost nad nedavno veliko zmago. V vseh krajih, kjer so divjale ostre bitke in kjer so vsi vojaki v skladu z junaškimi izročili italijanske Vojske pokazali vse svoje odlike, se je Kralj in Cesar živo zanimal za vsa obdobja vojne in se pohvalno izražal o oddelkih, ki so se teh bojov udeleževali.

Mnenje romunskega lista o ustavi Ljubljanske Pokrajine:

Slovenci se morejo še naprej kulturno razvijati

Bukarešta, 13. maja. s. Posebna ustava, ki jo je dala Italija novi Ljubljanski Pokrajini, je nov dokaz za širokogrudnost, ki jo je fašistična vlada zmerom kazala do držav in kolonij, ki so prišle pod njeno zaščito. »Curentul« pravi, da je treba posebno poudariti, da je fašistična vlada prepustila popolno svobodo za kulturni in gospodarski razvoj narodu, ki je priključen italijanskemu Kraljestvu. Slovenci so, zaključuje list, pokazali, da so

srečni in veseli nad ustavo, ki jim jo je podelila Italija. Italija jih je osvobodila izpod srbskega jarma in sužnosti in jim je pustila na prosto, da govorijo in se uče v svojem lastnem jeziku in da nadaljujejo s svojim delom v slovenskem smislu kakor poprej. To je plemenit način, ki kaže, kako je treba upravljati nad narodi, in ta sistem je dala Italija, ki si je s tem zagotovila zvestobo svojih narodov.

Poročilo nemškega vojnega poveljstva

Berlin 12. maja. Vrhovno vojno poveljstvo je izdalo danes naslednje poročilo:

Letalstvo je zadnjo noč napadlo z dobrim učinkom številna letališča v južni in srednji Angliji. V hangarjih, zakloniščih, tehničnih napravah in skladiščih za goriva so nastali veliki požari. Na več letališčih so letala dosegla bombne zadetke med težka bojna letala na tleh.

Pri nadaljnjih napadih na industrijske cilje ob obali južne in srednje Anglije, so nastali veliki požari v vojaško važni tovarni v Middlesboroughu, kakor tudi v dokih v Pembrokeu.

Bojna letala so uničila na morju v kanalu Sv. Jurija dve trgovski ladji iz dveh konvojov, ki sta bila močno zavarovana z bojnimi ladjami, s skupno 16.000 tonami, in prevoznik parnik 8000 ton. Razen tega so bile tri velike trgovske ladje močno poškodovane z bombami.

Pri napadu na angleško južno obalo so sestrelili nemški lovci pet angleških lovskih letal tipa »Spitfire«.

V Severni Afriki obojestransko delovanje topništva. Nemška sturmglavna letala so v noči na 11. maja z bombami najtežjega kalibra v polno zadela tri enote angleškega mornariškega odreda. Pred Bengazijem in ga prisilila, da se je umaknil.

Na otoku Malti so zadnjo noč oddelki nemških bojnih letal z bombami zadeli letališke naprave v Lucii in skladišče za torpede, kakor tudi državno ladjedelnico v pristanišču La Valetti. Nastali so veliki požari in hude eksplozije.

Sovražnik je metal zadnjo noč z močnejšimi silami bombe, pretežno na Hamburg in Bremen.

Papež imenoval nove škofo

Vatikansko mesto, 13. maja. s. V konzistorialni dvorani je imel včeraj sv. oče v navzočnosti 21 kardinalov tajni konzistorij, v katerem je imenoval nekatere nove škofo. Imenovani so bili: p. Vigilio da Valstagna za škofa v Carpiju; msgr. Giovanni de Mathamara za škofa v Amazoni; p. Teofil de Andrade, minoritski provincial na Portugalskem, za škofa v Nambuli; Enrico Metzloth za naslovnega škofa Tiatire. Nato je bil prebran seznam nadškofov in škofov, ki so bili imenovani že na konzistoriju v marcu.

Iraško vojno poročilo

Bagdad, 13. maja. b. Iraško vrhovno poveljstvo je včeraj izdalo naslednje uradno poročilo:

Z zahodnih bojišč ni poročati ničesar pomembnejšega. Južna armada javlja, da je bilo 10. maja sestreljeno eno angleško letalo, neko drugo pa poškodovano. Iraško letalstvo je izvedlo številne ogledniške polete. 10. maja je bil izveden letalski napad na mesto Rutbo.

Berlin, 13. maja. b. Medtem, ko je londonski radio poročal, da so Angleži zavzeli Rutbo, ki leži približno na sredi poti med Damaskom in Bagdadom, so zdaj preko istega radia sporočili, da je možno, da je Rutba še vedno v iraških rokah. Iraško vojno poročilo je vedno trdilo, da je to mesto v iraških rokah. London pa je zdaj spoznal, da ne sme več govoriti o tem angleškem »uspehu«.

Iz Bagdada poročajo, da se v vsem arabskem svetu vedno bolj širi gibanje proti Veliki Britaniji. Iz vseh krajev Sirije prihajajo poročila, ki pravijo, da vedno bolj narašča število prostovoljcev, ki se hočejo boriti na strani Iraka. V Palestini in Transjordaniji poskušajo angleške oblasti z vsemi sredstvi onemogočiti arabske shode. Vedno več ljudi je zaprtih. Pravijo, da so angleške oblasti zaprle tudi nad sto mladih Arabcev, o katerih pravijo, da preveč simpatizirajo z velikim muftijem.

V Buenos Airesu so se izkreali brodolomec s holandske ladje »Brenze Winnenc«, ki je bila v angleški službi. Ladja je bila torpedirana v severnem Atlantiku.

V industrijskih tovarnah je stvarna škoda neznatna. Ostala škoda je bila povzročena predvsem v stanovanjskih predelih. Civilno prebivalstvo je imelo izgube — mrtve in ranjene. Nočni lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili 7 angleških letal, ki so napadla.

V času od 9. do 11. maja je sovražnik izgubil vsega 36 letal. Od tega so 19 letal uničili nočni lovci, nadaljnjih 6 je bilo zrušenih v dnevnih letalskih bojih, trije po protiletalskem topništvu, eno pa razdejano na tleh. Lahke pomorske sile so sestrelile tri pomorsko topništvo pa štiri angleška letala. V istem času je bilo izgubljenih 18 lastnih letal.

Pri velikem napadu na London v noči na 11. maja sta se posebno odlikovali dve posadki bojnih letal, in sicer:

1. nadporočnik Ihrig, narednik Lenger, podčastnik von Gehr in podčastnik Wolf, ter 2. poročnik Kornblum, podčastnik Lichtinger, podčastnik Sprenger in desetinik Schaefer.

Hitlerjev namestnik Rudolf Hess odletel iz Augsburga, pa se ni več vrnil

Nemško uradno poročilo o tem dogodku

Berlin, 13. maja. s. Tiskovni oddelek nacionalne socialistične stranke sporoča:

Tovarišu Rudolfu Hessu, kateremu je Führer zaradi bolezni, ki ga je napadla že nekaj let, najstrožje prepovedal, da bi se kakorkoli letalsko udeleževal, se je v zadnjem času posrečilo priti nazvlic tej prepovedi v posest letala. V soboto 10. maja proti 18. uri je tovariš Hess odletel iz Augsburga na polet, s katerega se do včeraj še ni vrnil. Zmeheni stavki, ki se bero iz pisma, katero je sam zapustil, dokazujejo na žalost znake zmedenosti in duševne neuravnovešenosti, ki pojasnjuje, da je bil tovariš Hess žrtve napada duševne zmedenosti. Führer je takoj ukazal zapreti pribojnice tovariša Hessa, ki so edini vedeli za te polete, pa niso tega niti preprečili, niti prijavili, čeprav jim je bila Hitlerjeva prepoved dobro znana. Zaradi teh okoliščin mora vodstvo nacionalsocial. stranke sklepati, da je tovariš Hess postal žrtve nesreče, ki se mu je najbrž dogodila med poletom.

Trije zaporedni nočni napadi na Suez

Berlin, 13. maja. b. Angleški otok Malta je doživel, kakor poroča angleški radio, v preteklem tednu tri letalske napade. Nemška letala so tri noči zaporedoma bombardirala tudi Suez, kjer so prizadejala nekaj škode.

Grški otoki bodo zelo važni za nadaljnje dogodke na Sredozemskem morju

München, 13. maja. s. Položaj Angležev v Sredozemskem morju, poročajo »Münchener Neueste Nachrichten«, je vedno težji zaradi delovanja sil Osi. Angležem je za obrambo preostalo kot edino oporišče Aleksandrija. Angleško javno mnenje se vzemirja zaradi dogodkov v Egejskem morju in ne more razumeti, da je angleška mornarica dopustila zasedbo grškega otočja po Italiji in Nem-

Brzjojavka v Italiji živečih Arabcev Duceju

Rim, 13. maja. s. Arabski muslimanski študentje, ki bivajo v Italiji, so poslali Duceju sledečo brzjojavko:

Vsi Arabci muslimani v Italiji dvigajo odločno svoj glas proti osovraženi angleški tiraniji nad njihovimi domovinami. Iračani, Sirijci, Libanoneci, Egipčani, Palestinci in Indijci izražamo svoje popolno soglasje s svojimi brati v Iraku in pozivljemo vse mohamedanske narode, naj vztrajajo v svoji borbi. V tem trenutku pa obljublajo Arabci muslimani, ki bivajo v Italiji, svojo zvestobo in vdanost Duceju Fašizmu, ki je zmerom podpiral želje in hotenja muslimanskega sveta. Živele arabske države, živel Duce!

Minister Eksc. Riccardi v Budimpešti

Budimpešta, 12. maja. s. Včeraj je semkaj prispel italijanski minister za valute Eksc. Riccardi v spremstvu več višjih uradnikov. Železniška postaja v Budimpešti je bila okrašena z italijanskimi in madžarskimi zastavami, pred postajo pa je bila razvrščena častna četa z godbo in zastavo. Visokega italijanskega gosta je sprejel madžarski minister za trgovino in promet dr. Varga s številnimi drugimi zastopniki, italijanski minister markiz Talagno z vsemi člani poslanstva, tajnik krajevnega Fašija in zastopniki italijanske kolonije. Minister dr. Varga in državni podtajnik Barczy sta izrazila Eksc. ministru Riccardiju dobrodoščilo in mu predstavila zastopnike oblasti. Ko je visoki italijanski gost obšel častno četo, je godba igrala obe himni. Med vožnjo skozi mesto so meščani zelo navdušeno pozdravljali italijanskega ministra. Popoldne je minister Eksc. Riccardi obiskal regenta Horthyja.

Diplomatski stiki med Rusijo in Irakom

Moskva, 13. maja. b. Kakor poroča sovjetska uradna agencija Tass, je Sovjetska zveza stopila v diplomatske stike z Irakom.

Vrnitev namestnika sovjetskega komisarja za zunanjo trgovino v Moskvo

Berlin, 13. maja. b. Prvi namestnik sovjetskega komisarja za zunanjo trgovino Kutikov je včeraj po večtedenskem bivanju v Berlinu zapustil nemško prestolnico in se vrnil v Moskvo. Poleg razgovorov o tekočih vprašanjih trgovskega prometa med Nemčijo in Sovjetsko zvezo, je namestnik sovjetskega komisarja za zunanjo trgovino v Berlinu imel tudi razgovore, ki jih predvideva nemško-sovjetska gospodarska pogodba za vsake tri mesece.

Von Papen se je vrnil v Ankaru

Carigrad, 13. maja. s. Kakor poroča agencija United Press, je nemški veleposlanik von Papen prispel včeraj v Turčijo. Pripljal se je tja s posebnim letalom in sicer v družbi nekega visokega nemškega funkcionarja z Wilhelmstrasse.

Državni svetnik Wohlfat pri japonskem cesarju

Tokio, 13. maja. b. Voditelj nemškega gospodarskega zastopstva, ki se trenutno mudi v japonski prestolnici, državni svetnik Wohlfat, je bil včeraj sprejet v avdienco pri japonskem cesarju v njegovi palači. V spremstvu nemškega državnega svetnika je bil tudi nemški veleposlanik v Tokiu, Ott.

Turčija ostane nevtralna

Sofija, 13. maja. s. Bolgarski časopisi pišejo, da bo Turčija, čeprav je še vedno zaveznica Anglije, ostala strogo nevtralna v spopadu med Anglijo in Irakom. Turški listi v Carigradu in Ankari ponovno poudarjajo, da bo Turčija ohranila in še naprej vodila politiko, ki strogo odgovarja njenim lastnim koristim.

Bivši romunski kralj Karol na Kubi

Newyork, 13. maja: Bivši romunski kralj Karol je prispel na Bermude. Izjavil je, da se je odločil naseliti se na Kubi, vsaj začasno.

Vesti 13. maja

Polkovnik Lindbergh je imel govor v Minneapolisu na zborovanju društva »Najprej Amerikac«. Pobijal je razloge za poseg Amerike v vojno in rekel, da ne bo nehal govoriti tako dolgo, dokler se ameriška javnost ne bo spametovala in ne bo vlada silila v nevarnost, ki utegne biti pogubna za državo.

V Moskvi so uradno sporočili, da je končala svoje delo mešana sovjetsko-finska komisija, ki je določevala točno mejo med Rusijo in Finsko. Prav tako je zaključila svoje delo mešana komisija, ki je imela nalogo izvesti demilitarizacijo določenih obmejnih pasov.

Vedno več prostovoljcev prihaja v Irak, da se stavijo na razpolago iraškemu poveljstvu. Iraška vlada je ostro protestirala proti bombardiranju mošeje v Bagdadu. Vladni listi poudarjajo, da je iraško ljudstvo proti Angležem tako strnjeno, kakor še nikoli poprej.

Japonski zunanji minister Macuoka je izjavil dopisniku »Newyork Times«, da je Japonska pristopila k trojnemu paktu zato, da bi preprečila razširitev vojne. Če pa bodo Združene države s svojim delovanjem razširile vojni požar po svetu, pa bo Japonska prisiljena izpremeniti svoje sedanje stališče.

Iz Newyorka poročajo, da se je Rooseveltovo zdravje nekoliko zboljšalo. Navzlic temu pa so mu, kakor poroča agencija Exchange Telegraph, zdravilni svetovalci, da naj posveti večjo pozornost svojemu zdravju. Newyorkski župan pa je izjavil, da je obiskal Roosevelta in da ga je našel enako vedrega kot sicer, čeprav se je opazilo, da ga muči bolezen.

Vse ameriško časopisje razlaga nedavni govor ameriškega vojnega ministra Stimsona kot napoved za uvedbo ameriških konvojov po Atlantiku. Večina listov je mnenja, da bodo ameriške ladje spremljale pošiljke do angleške obale, vendar se pa v boj z nemškimi vojnimi silami ne bodo spuščale. Le »Washington Post« je mnenja, da se bodo ameriške ladje spustile tudi v boj z napadalci. V Oslu so razglasili, da je treba norveško motorno ladjo »Vorgestad« smatrati za izgubljeno. Ta ladja je bila v službi Velike Britanije. Z njo se je potopilo tudi 30 mornarjev.

Berlinski politični krogi so z zadoščenjem sprejeli nedavno izjavo švedskega zunanjega ministra Güntherja o političnih in gospodarskih odnosih Švedske z Nemčijo. Švedski minister je v izjavi poudaril, da se ti odnosi v vsakem pogledu ugodno razvijajo za obe državi.

V nemškem znanjem ministrstvu so na vprašanje časnika glede odnosov Nemčije do Iraka odgovorili, da nimajo nič novega sporočiti, pač pa je gotovo to, da je bagdadska vlada izrekla željo, da bi se odnosi obnovili.

Z vedno večjo zaskrbljenostjo gledajo angleški krogi na rastoče nasprotovanje indijskega prebivalstva. V Lahori je prišlo do težkih neredov. Posebno so se uprli vojaki v Karachi, ki so jih hoteli vkrcati na ladjo za Irak. Po prvih poročilih, je bilo pri spopadih več mrtvih in ranjenih.

Gospodarski odnosi med Japonsko in Holandsko Indijo so zelo zapleteni. V zvezi s tem je poseben japonski odposlanec Jošizava obiskal navnetelja za zunanjo trgovino vlade v Bataviji in imel z njim daljši razgovor. Glede rezultatov teh razgovorov, pa sta obe strani silno rezervirani.

Madžarsko časopisje poroča o smrti princezinje Odescalci, rojene Clara Andrassi, ki se je mudila v Dalmaciji na oddihu, pa jo je zadela smrt, ko je v bližini njenega hotela padla bomba.

Na krovu ameriške ladje »Exeter«, ki plove proti Lizboni, se nahajajo trije višji in štirje nižji častniki ameriške vojske in mornarice. Vsi ti ameriški častniki sestavljajo posebno poslanstvo, ki potuje v London.

Ameriški zunanji minister je odredil revizijo vseh obstoječih združenj in društev, ki so organizirala javne zbirke za vojno. Poudaril je, da zdaj deluje v Združenih državah v korist Anglije 52 velikih organizacij in številnih odborov.

Poročila o vojnih dogodkih, ki jih je britansko informacijsko ministrstvo dajalo za angleško javnost, so bila nezanesljiva, trdi angleški list »Daily Mirror«. List potem pravi, da se je javnost že navadila na takšna poročila in da odslej ne bo dosti verjela sporočilom svoje vlade. List pa poziva vlado, naj se drži pravila, da bo sporočala javnosti le resnične vesti.

Delna izpraznitev Aleksandrije?

Kodanj, 13. maja. s. Po poročilih, ki so prispela iz Carigrada, so Angleži odredili delno izpraznitev Aleksandrije. Pripominjajo tudi, da so v Veliki Britaniji zelo zaposleni z razmišljanjem o usodi Krete in Cipra, ki sta za obrambo Sueškega prekopa življenjsko važni postojanki.

Nemški glasovi o letalskem napadu na London

Zeneva, 13. maja. s. Švicarski dopisniki poročajo iz Londona, da je bil nemški letalski napad na angleško prestolnico v noči od sobote na nedeljo strahovit in silno obsežen. Angleži sami priznavajo, da je bil ta letalski napad najbolj učinkovit, kar jih je bilo doslej. V nedeljo zjutraj, poroča angleška agencija, so Londončani zagledali samo silno opustošenje. Deset tisoč vojakov in pomožnih čet so bili zaposleni s čiščenjem ulic in z razmetavanjem ruševin. Delo je trajalo ves nedeljski dan. Veliki oddelki gasilcev so z dinamitom razstreljevali stene velikih hiš, ki so grozile, da se bodo sesedle in povzročile nove nesreče.

15 otrok se zastrupilo s pokvarjenim mlekom

Bukarešta, 13. maja. V nekem otroškem vrtcu v Craiovi je v enem tednu umrlo petnajst otrok, ki so vsi pili pokvarjeno mleko. Oblasti so takoj uvedle strogo preiskavo.

Odredbe Kraljevega Komisarja

Predpisi glede cen blaga, storitev in najemnin

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, ker smatra za potrebno urediti cene blaga najširše potrošnje,

odreja:

Clen 1. Cene blaga in za storitve kakor tudi za najemnine, ki so veljale na dan 15. marca 1941-XIX, morajo ostati nespremenjene, kolikor se njih morebitna sprememba izrečno ne odobri.

Clen 2. Za razne blagovne stroške se ustanove posebne posvetovalne komisije za cene, ki jim predseduje odposlanec Visokega komisarja in ki so sestavljene iz enega predstavnika Zbornice za trgovino in industrijo, enega izmed delodajalcev, enega izmed delojemalcev in enega predstavnika združenih organizacij. Komisije si smejo priskrbovati mnenje izvedencev za posamezne proizvodne stroške.

Clen 3. Za blago najširše potrošnje je sestavljen cenik z najvišjimi cenami, ki se smejo zahtevati v prodaji na debelo ali na drobno; ta cenik se pregleduje vsakih štirinajst dni. Prvi cenik velja od dneva, ko se izda, pa do konca meseca maja 1941-XIX.

Cene, ki so v ceniku navedene za prodajo na debelo, so obvezne za vsa pokrajino; cene za prodajo na drobno so za ljubljansko občino obvezne, za vse druge občine v pokrajini pa veljajo kot merilo. Okrajna načelstva smejo po zaslišanju prizadetih strok te cene znižati; za morebitno njih zvišanje pa je potrebna odobritev Visokega komisarja.

Clen 4. Cenik z najvišjimi cenami mora biti na vpogled občinstvu na vidnem mestu v vseh skladiščih, trgovinah in stojnicah, kjer se prodaja blago, navedeno v ceniku.

Poleg tega se morajo za vsako blago, ki se prodaja občinstvu, označiti z listki cene v lirah in dinarjih, četudi blago ni navedeno v ceniku.

Clen 5. Kršitelji te naredbe se kaznujejo po zakonu, pravica obratovanja se jim začasno ukinje, v hujših primerih pa odvzame.

Prekršitve cenika z najvišjimi cenami se kaznujejo poleg tega tudi še denarno od 1000 do 100.000 dinarjev.

Clen 6. Ta naredba stopi takoj v veljavo. Ljubljana, 9. maja 1941-XIX.

Komisar

za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Dolžnost prijave zalag nekaterih življenjskih potrebščin

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino

odreja:

Clen 1. Vse zaloge spodaj navedenega blaga, ki so na dan 12. maja 1941-XIX pri proizvodnikih, industrijih, trgovcih na debelo in na drobno, zadrukah, obrtnikih, zajednicah (zavodi, bolnišnice, zavetišča, javne kuhinje itd.), hotelih in restavracijah kakor tudi v skladiščih okrajnih načelstev in občin, se morajo prijaviti do vstetega 19. maja 1941-XIX občin, kjer je blago spravljeno.

Clen 2. Blago, za katero velja prijavna dolžnost, je: a) pšenica v zrnju in pšenična moka (št. 0 in enotna moka); b) riž v zrnju in ržena moka; c) oves v zrnju; d) koruza v zrnju in koruzna moka; e) mešana moka, pšenična in koruzna ali ržena; f) riž; g) ajda v zrnju in ajdova moka; h) testenine; i) fižol; j) krompir; k) sladkor; l) olivno olje in semensko olje; m) slanina; n) mast; o) pralno milo.

Clen 3. Prijava se mora napisati na posebnem obrazcu, ki se dobiva pri občinskem uradu.

Clen 4. Občine si morajo prizadevati z vsemi sredstvi, ki so jim na razpolago, da se opravi popis v polnem obsegu.

Clen 5. Občinski uradi morajo zbrati vse prijave in jih poslati Prehranjevalnemu zavodu za Ljubljansko pokrajino (»Preveda«), Gosposka ulica 12, po navodilih, ki jih izda ta zavod neposredno.

Clen 6. Zoper kršitelje prijave dolžnosti in zoper tiste, ki bi prijavili neresnične podatke, se uvede zakoniti postopek in se neprijavljeno blago zapleni.

Clen 7. Ta naredba stopi takoj v veljavo.

Komisar

za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Predpisi glede peke kruha in prodaje testenin, riža in moke

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino

odreja:

Clen 1. Kruh, ki ga prodajajo pekarnice, se mora izdelovati iz moke, ki je mešana v razmerju najmanj 30 koruze in 70 pšenične ali ržene moke.

Edgar Wallace:

Na sever, potepuh!

Previdno sta šla preko majhne jase. Vsenaokrog je bilo grmovje, tako da bi se jima v slučaju nevarnosti ne bilo težko skriti.

Počasi sta se plazila dalje in dospela do neke globeli. V bližini je Robin zagledal majhno kočo, kar ga je zelo vznemirilo. K sreči pa ni bilo v bližini nobenega človeka. Tudi noben pras se ni oglašil, čeprav navadno nobena kočica prvaser ni brez psa čuvaja.

Onstran globeli so se dvigale visoke skale. »Bojim se, da so drvarji na oni strani,« je dejal Robin. »Poskusiva jih obiti.«

Šel je zopet nekaj korakov pred njo. Le s trudom sta prišla naprej. Ko sta hodila že kakšne pol ure, se je Robin z velikim naporom vzpel na neko skalo. Zagledal je pred seboj krasen, naravnost praviljen gozd.

Ko se je prepričal, da ni nobene nevarnosti, ji je pomignil, naj mu sledi. Z izredno spretnostjo se je povzpela za njim. Kmalu sta se znašla v gozdu, kjer ju je pozdravilo ptičje petje. Tik pred deklico je zaječel fazan; šel si je iskat mirneje kotiček. Tudi zajetec in veverice je bilo vse polno.

Prav po naključju sta našla varno zavetišče: majhno votlinico ob vznožju nekega grička, ki jo je zakrivalo gosto grmičevje.

»Ognja sicer ne moreva narediti,« je dejal Robin, »ki je razgrinjal odejo, da bi se deklica vnesla nanjo. K sreči nama pa tega tudi ni treba. Mogoče so tla nekoliko vlažna, a mislim, da si boš le mogla kljub temu odpočiti. Še pred nočjo morava iti dalje.«

Clen 2. Prepovedujeta se izdelovanje in prodaja kruha, pečenega iz same pšenične moke, kakor sta prepovedana tudi izdelovanje in prodaja kruha, ki ima primesi jajc, sladkorja, mleka, mlečne moke, olja, surovega masla, masti ali kakršne koli druge primese oziroma sestavine.

Pekarnam je prepovedana prodaja krušne moke kakršne koli vrste.

Clen 3. Pšenična moka, čista ali mešana, ržena moka, testenine in riž se racionirajo.

Mesečni skupni obrok naštetih živil je določen na tri kilograme za osebo, pri čemer je potrošnik upravičen, da izmed teh živil izbere po svoji volji in po količinah, ki so na razpolago.

Trgovci smejo dajati potrošnikom zgoraj navedena živila samo, če izroče odrezek živilske nakaznice.

Zivilske nakaznice se bodo razdeljevale za drugo polovico meseca maja po občinskih uradih.

Clen 4. Kršitelji predpisov po tej naredbi zapadejo kazenskim odredbam zakona in se jim hkrati obratovna pravica začasno ukinje, v hujših primerih pa dokončno odvzame.

Clen 5. Ta naredba stopi takoj v veljavo.

Ljubljana dne 10. maja 1941-XIX.

Komisar

za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Spremembe območja nekaterih okrajnih načelstev

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino, na podlagi kraljeve uredbe z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, ker smatra za nujno potrebo na novo urediti območja okrajnih načelstev glede na nove meje pokrajine,

odreja:

Clen 1. Začasno se dodeljuje ozemlje litijskega okraja, spadajoče v Ljubljansko pokrajino, ljubljanskemu okraju in se podreja okrajnemu načelstvu v Ljubljani; ozemlje krškega in brežiškega okraja, spadajoče v ljubljansko pokrajino, pa se začasno dodeljuje novomeškemu okraju in podreja okrajnemu načelstvu v Novem mestu.

Clen 2. Ta naredba stopi v veljavo z dnem njene objave.

Ljubljana dne 9. maja 1941-XIX.

Komisar

za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Spremembe območja nekaterih sodnih okrajev

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino, na podlagi kraljeve uredbe z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, ker smatra za nujno potrebo na novo urediti območja sodnih okrajev glede na nove meje pokrajine,

odreja:

Clen 1. Občina Radatoviči, dosedaj podrejena okrajnemu sodišču v Jastrebarskem (Hrvaška), se priključi sodnemu okraju Metlika. Del občine Črni vrh, spadajoč v ljubljansko pokrajino, se začasno priključi sodnemu okraju Vrhnika.

Občina Primskovo in v ljubljansko pokrajino spadajoči del občine Sv. Križ pri Litiji, se začasno priključi sodnemu okraju Višnja gora.

Občina Bučka ter v ljubljansko pokrajino spadajoči deli občin Cerklje ob Krki, Leskovec pri Krškem, Raka, Čatež in Velika dolina ter kat. obč. Mršča vas iz občine Škocjan, kat. obč. Veliko Mrščevo II. iz občine Sv. Križ pri Kostanjevici se začasno priključi sodnemu okraju Kostanjevica.

Clen 2. Ta naredba stopi v veljavo z dnem njene objave.

Ljubljana dne 9. maja 1941-XIX.

Komisar

za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Spremembe območja nekaterih davčnih okrajev

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino, na podlagi kraljeve uredbe z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, ker smatra za nujno potrebo na novo urediti območja davčnih okrajev glede na nove meje pokrajine,

odreja:

Clen 1. V ljubljansko pokrajino spadajoči del občine Črni vrh se začasno priključi davčnemu okraju Vrhnika.

Občina Primskovo in v ljubljansko pokrajino spadajoči deli občine Sv. Križ pri Litiji se začasno priključi davčnemu okraju Višnja gora.

Občine Kostanjevica, Sv. Križ pri Kostanjevici, St. Jernej in Bučka, dalje v ljubljansko

Amerika - dežela demokratijske svobode

New York, 12. maja. s. Devetdeset Italijanov, ki so spadali k osebju italijanskega paviljona na svetovni razstavi, in katerim je bil zaradi vojne onemogočen povratek v domovino, je bilo aretiranih in odpeljanih na otok Ellis Island. Te Italijane je aretirala policija z istim razlogom kakor dve sto Nemcev, ki so jih aretirali prejšnji dan. Teh devetdeset Italijanov so oblasti aretirale zaradi tega, ker so podaljšali svoje bivanje v Združenih državah trideset dni po zaključku svetovne razstave. Aretirance je odpeljalo 50 policijskih agentov. Naložili so jih na več tovornih avtomobilov in jih odpeljali na Ellis Island. Vsi ugovori so bili brez haska. Postopek agentov je bil zelo surov. Ko so aretiranci stopali z vozov, so časnikarski fotografi slikali prizor, najbrž zaradi tega, da bi vlada pospešila s temi slikami propagandistično

kampanjo intervenistov. Nekatere Italijane so aretirali, ko so bili na delu, druge v hotelih in restavracijah, kjer so bili zaposleni. Skupina agentov je vdrila v restavracijo, ki je bila polna gostov, ter aretirala dva italijanska natakarja, ko sta stregla svojim gostom. Agenti so jih hoteli odpeljati takoj, ne da bi jima pustili preobleči se. Lastnica lokala, tudi ameriška Italijanka, je takoj posredovala ter preprosila agente, da so dovolili obema natakarjema preobleči se in dvigniti plačo. Gretirance so odpeljali najprej na policijski komisariat, kjer jih je komisar zaslišal, nato pa so jih odpeljali na Ellis Island, kjer so našli tovariše Nemce, člane posadke ladij Nemčije in Italije, ki jih je ameriška vlada zasedla. Italijanske in nemške konzularne oblasti so obiskale aretirance in so v stalni zvezi z njimi.

Madžarska pričakuje, da bo v novem redu lahko izvršila svoje poslanstvo

Budimpešta, 13. maja. s. »Pester Lloyd« se v svojem uvodniku bavi z novo ureditvijo v jugovzhodni Evropi in pravi med drugim:

Novi red, ki je nastopil v položaju na Balkanu kot posledica vojaških akcij Italije, Nemčije in njunih zaveznikov, kaže, da ne bo prinesel s seboj nobenih umetnih tvorb kar se tiče obstoja posameznih narodov, temveč bo prišla do veljave uredeitev, ki bo odgovarjala naravnim pogojem, ki bodo dali vsakemu narodu vse, kar mu pripada po njegovi narodni, zgodovinski in kulturni funkciji. Začasna uredeitev sicer še ni stalna, vendar pa se lahko ugotovi, da se je za vedno nehala srbsko

gospodstvo nad drugimi narodi in da je na podlagi novega reda Hrvatska dobila svojo samostojnost, Italija, Bolgarija in Madžarska pa so dobile svoja zgodovinska ozemlja. Madžarska bo imela v novem redu v jugovzhodni Evropi pomembno vlogo. Madžarska se je priključila Osi odkritosrečno še v času, ko je v Evropi vladal diktat Versailles ter bo zato sedaj poklicana kot činilec ravnotežja in harmonije. Naravni razvoj bo sedaj težišče evropskega jugovzhoda, ki je bilo poprej na bivši Jugoslaviji, prenesel nazaj v Donavsko kotlino, v Madžarsko, ki bo poslej lahko v vsem obsegu izvedla svoje tisočletno poslanstvo v korist reda in organizacije v Srednji Evropi.

Javnost Združenih držav zahteva jasnost glede namenov svoje vlade

Washington, 12. maja. s. K obširnimi razpravam o ladijskih spremljavah piše »New-York Herald Tribune«, da se nahaja predsednik Roosevelt med dvema nasprotujočima se taboroma, in sicer: med kongresom, ki zahteva popolna in resnična obvestila o stanju in morebitnem nadaljnjem razvoju, ter med vojaškimi oblastmi, ki pomagajo Angliji in postavljajo Ameriko pred gotova dejstva. Ludstvo, nadaljuje list, zahteva od vlade mirnost in veliko previdnost. Prepričani pa je treba predvsem, da bi se sprejele prezigodnje odlo-

čitve. Vidi se, da je sedanje negotovosti v vladi-jojih krogih nedvomno vzrok tudi dejstvo, da je vedno več plasti prebivalstva, ki nasprotujejo posedu Združenih držav v spor, ki bi danes utegnil imeti zelo resne posledice za USA. Resni ljudje prirejajo manifestacije, pri katerih je narodna zavestnost brez dvoma na višku. Država nove vojne in se spominja, da je bilo med volitveno borbo jasno poudarjeno, da Združene države ne bodo posegle neposredno v spor, pa čeprav Versaile vse vnaprej dajale svojo podporo Angliji.

Kaj je videl ameriški častnik

na obisku v bombardiranih angleških mestih

Neki ameriški častnik je te dni obiskal angleška mesta Bristol, Cardiff, Liverpool in Plymouth, ki so jih pretekli teden silovito napadla nemška bojna letala, in o tem, kar je videl, pripoveduje med drugim tudi tole:

V Bristolu, Cardiffu, Liverpoolu in Plymouthu so nemški letalski napadi povzročili še dosti večjo zmešnjavo, kakor pa to priznavajo v svojem uradnem poročilu Angleži. Poročali so, da je bilo v mesecu aprilu potopljenega 500.000 ton ladijskega prostora. V resnici pa ta številka predstavlja le polovico dejanskih angleških izgub na morju v preteklem mesecu, kajti po uradnem nemškem vojnem poročilu je Anglija v aprilu izgubila nad en milijon ton ladjev.

O razdejnanju v omenjenih štirih angleških mestih pa ameriški častnik pravi med drugim: Vsa štiri mesta kažejo isto sliko: uničena so poslopja, uničene naprave. Škoda v vseh teh mestih, na katera se je vsula toča nemških bomb, je strahotna. Čisto napačno bi bilo misliti, da nemški napad na Liverpool ni povzročil večje škode. Nepristano hudo bombardiranje je mesto spremenilo v popolno razvalino. Do zdaj (ameriški častnik je svoje vtise popisal preteklo soboto) še ni bilo mogoče končati z delom pri pospravljanju razvalin. Zaradi stalnega bombardiranja niti ni mo-

goče izvesti popolne evakuacije prebivalstva iz tega mesta.

Iz Bristolu so se ljudje že po veliki večini izselili. V Cardiffu pa je ameriški častnik med drugim videl tudi veliko število otrok, ki so se igrali na cestah, medtem ko so drugi pospravljali razvaline.

50.000 hrvaških delavcev poide v Nemčijo

Berlin, 13. maja. s. Med vladama v Berlinu in v Zagrebu je bil sklenjen sporazum, po katerem bo nova svobodna hrvaška država poslala v Nemčijo 50.000 delavcev. Delovni pogoji so takšni, kakor so bili določeni tudi za delavce drugih držav.

Bivša jugoslovanska vlada v trenutku brez zveze z generalštabom

Berlin, 13. maja. b. Kakor zdaj poročajo iz Londona, je imel pred prvim nemškim letalskim napadom na Belgrad glavni generalni štab bivše jugoslovanske vojske svoj sedež v poslopju vojnega ministrstva in da je od tod vodil vse vojaške operacije. Od tedaj, ko so nemška letala prvič priletela nad Belgrad, pa ni bilo več nobene zveze med generalštabom in posameznimi vojaškimi oddelki. Vse tri armade od tega dne dalje niso imele nobenih stikov niti z generalnim štabom, niti med seboj.

Finska in Sovjetska zveza končno razmejeni

Moskva, 13. maja. s. Izdano je bilo uradno poročilo, ki pravi, da je osrednja mešana komisija, kakor jo je predvidevala mirovna pogodba med Finsko in Sovjetsko zvezo, da določi mejo med obema državama, zdaj končno veljavno opravila svoj posel.

Novi šef španskega generalštaba

Madrid, 13. maja. Voditelj Španije, general Franco, je imenoval za novega šefa španskega generalnega štaba Carlosa Ascena Cabanila.

pokrajino spadajoči deli občin Cerklje ob Krki, Leskovec pri Krškem, Raka, Čatež in Velika dolina se začasno priključi davčnemu okraju Novo mesto.

Clen 2. Ta naredba stopi v veljavo z dnem njene objave.

Ljubljana dne 9. maja 1941-XIX.

Komisar

za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

»Vse mesto je pokonci. Oboroženi možje iščejo vso noč. Ugrabljenega deklica je nečakinja enega izmed najuglednejših meščanov.«

Pod temi napisi je bila njena slika in poleg nje slika Samuela Wasserja, s prav neumnost se smehljajočim obrazom.

Nato je sledil v gotovi razdalji drug naslov:

»Samuel Wasser, znani in priljubljeni športnik, je zaradi izgube svoje neveste do skrajnosti potr.«

»Ali je to tisti lump, ki naju je poročil?« je vprašal Robin.

Res je bila tu pastorjeva slika — vendar ne v profilu, kot si je on želel.

»Rev. Stevens, katerega so razbojniki z naperjenimi samokresi prisilili, da je izvršil poročni obred.«

»Neverjetno!« je vzklila deklica.

Njene oči so se bliskale.

»Kako je to vendar mogoče!«

On pa je medtem gledal časopis.

»Ta tvoja slika je še precej lepa. To je v časopisih bolj redko. Tvoja frizura mi je zelo všeč.«

»Tako je vrnem domov!« je vzklila deklica in skočila pokonci. »To je nezasiščeno! Kako morejo vendar tako lagati! Znani gospod iz ugledne družbe... ta tepec! Neverjetno!«

»Se hušje stvari so. Ali nisi še pogledala na zadnjo stran? Saj se sploh ne moreš vrniti.«

S tresočimi rokami je obrnila list in čitala:

»Ali ni prekrasno deklico zloglasni potepuh že umoril? O tem se v strahu sprašuje vse mesto?«

»Vidiš,« ji je dejal Robin čisto resno. »Saj se ne moreš vrniti ko si pa je mrtva. To bi bila zelo velika napaka. Nikoli bi ti je ne odpustili. Zdi se mi bolj prav, če ostaneš nekaj tednov mrtva.«

»Pijani potepuh... Duhovnik, katerega so s

samokresi prisilili! Saj moram vendar nekaj storiti, da preprečim vse te laži!«

»Piši torej uredništvu,« ji je dejal, da bi jo pomiril.

»Uredništvu? Ne bodi vendar smešen! Ali ne razumeš, kaj vse to pomeni? Cela množica ljudi te zasleduje; če te izsledijo tukaj ali kjerkoli, tvoje življenje ni vredno piskavega oreha. Ustrelili ali pobili te bodo kakor psa.«

»Mogoče imaš prav.«

Zdelo se je, da na to prej niti ni pomislil. Bil je naravnost presenečen.

Škoda, da ne morem kupiti popoldanske posebne izdaje. Rad bi vedel, kaj misli Avgust o avtomobilu. Ali naj staviva?«

»Ne vem o čem govoriš.« mu je dejala v zadregi.

»Rad bi stavil s teboj, da Avgust ničesar ne sluti. Mogoče je, da so naju delavci na polju videli; toda saj niso mogli ugotoviti kakšen avtomobil sem imel. Ni izključeno, da naju bodo tudi tu iskali. Misliš, da bi mogla spati?«

Odkimala je.

»Mogoče pozneje. Preveč so te razburile te prismojarije. Zal mi je, da sem ti prinesel časopis. Misliš sem pač, da te bodo te neumnosti zabavale.«

»Zabavale!« je vzklila ogorčeno.

Popoldne jo je dolgo bdenje in težavna pot utrudila, da je zaspala. Ko se je zbudila, je zagledala Robinu, ki je ležal na tleh ob vhodu votline. Njegova glava je ticala med grmičjem, katerega je razdelil z rokami. Ko se je ozrl k njej, ji je bilo takoj jasno, da se ni zbudila slučajno.

(Dalje sledi.)

Maksimalni cenik živil in drugih življenjskih potrebščin

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je določil naslednje cene za prodajo življenjskih potrebščin. Cene veljajo za prodajo na debelo in na drobno za spodaj navedeno blago. Cenik ima štev. 1 in veljajo cene od 12. t. m. dalje za 15 dni.

Maksimalne cene na drobno

Kruh iz enotne moke v kosih do 100 gramov kilogram 8.50 din — 1.75 lir, v kosih od 100 do 200 gramov 5.40 din — 1.60 lir, kilogram, v kosih od 200 do 500 gr 5.20 din — 1.55 lir, v kosih od 500 do 1000 gr 5 din — 1.50 lir za kilogram. — Navadne testenine iz bele moke 17.50 din ali 5.25 lir za kilogram. Pšenična moka običajne vrste Ia ničlarica 9.50 din ali 2.85 lir, IIa enotna 5.50 din ali 1.65 lir za kilogram. Fina koruzna moka 4.75 din ali 1.40 lir, zdrob koruzni 5.50 din ali 1.65 lir za kilogram. Riž 15.20 din ali 4.55 lir za kilogram. Fižol nizke vrste Ia 9.50 din ali 2.85 lir, fižol nizke vrste IIa 8.50 din ali 2.55 lir, visoke vrste (preklar) 10 din ali 3 lire za kilogram. Krompir (vrste Oneida) 2.50 din ali 0.75 lir za kg. Jedilno olje 25.25 din ali 7.60 lir. Čajno maslo 60 din ali 18 lir, navadno maslo 54 din ali 16.20 lir za kilogram. Slanina, sveža, 31 din ali 9.30 lir, soljena slanina 35 din ali 10.50 lir, prekajena slanina 40 din ali 12 lir, kuhana slanina 35 din ali 10.50 lir, tipizirana mast po 37 din ali 11.10 lir za kg. Mleko 3.50 din ali 1.05 din za liter, sir emendalec 47 din ali 14.10 lir, sir trapist 44 din ali 13.20 lir za kg. Sladkor, sipa 18.50 din ali 5.55 lir, koeke 20.50 din ali 6.15 lir za kg. Prekajana šunka 40 din ali 12 lir, kuhana 75 din ali 22.50 lir, hrenovke 36 din ali 10.80 lir, safalade 32 din ali 9.60 lir, šunkarica 40 din ali 12 lir, letna klobasa 35 din ali 10.50 lir, lovske klobase 24 din ali 7.20 lir, kranjske klobase 48 din ali 14.40 lir za kilogram.

Sveže meso: volovsko prednji del 20 din ali 6 lir, volovsko zadnji del 22 din ali 6.60 lir, kravje prednji del 19 din ali 5.70 lir, kravje zadnji del 17 din ali 5.10 lir, goveje drobovje: jezik 24 din ali 7.20 lir, pljuča 8 din ali 2.40 lir, srce 18 din ali 5.40 lir, jetra 18 din ali 5.40 lir, vranica 18 din ali 5.40 lir, ledvice 20 din ali 6 lir, vampi 10 din ali 3 lire, glava 8 din ali 2.40 lir, možgani 20 din ali 6 lir, vse za kilogram. Telečje meso prednji del 22 din ali 6.60 lir, telečje zadnji del 25 din ali 7.50 lir, telečje drobovje: jetra 26 din ali 7.80 lir, pljuča in srce 18 din ali 5.40 lir, vse za kilogram, možgani po kosu 10 din ali 3 lire, rajžlje kilogram 26 din ali 7.80 lir, jezik 22 din ali 6.60 lir za kilogram. Priklada drobovja in kosti ne sme presegati 20% teže. Svinjina prednji del 28 din ali 8.40 lir, zadnji del 31 din ali 9.30 lir, salo 33 din ali 9.90 lir za kilogram. Pri prodaji kakršnega koli mesa brez kosti je dovoljeno zvišanje cene za največ 25%.

Kurivo in milo: trboveljski premog kosev 47 din ali 14.10 lir za 100 kg, drva mehka 110 din ali 33 lir za prostorni meter, kolobarji po 18 kg mehkih drv 12 din ali 3.60 lir, trda drva 220 din ali 66 lir za prostorni meter. Cene za drva veljajo za razlagana in postavljena na dom kupca. Milo: enoten tip s 50% masne kisline 25.85 din ali 7.75 lir, s 40% masne kisline 22.25 din ali 6.70 lir za kilogram.

Maksimalne cene na debelo

Navadne testenine iz bele moke 1530 din ali 459 lir za 100 kg. Pšenična moka običajne vrste: Ia (ničlarica) 850 din ali 255 lir, IIa (enotna) 500 din ali 150 lir za 100 kg. Koruzna moka, fina, 410 din ali 123 lir, zdrob 475 din ali 142.50 lir za stot. Riž 1266 din ali 379.80 lir za stot. Fižol, nizke vrste, Ia 850 din ali 255 lir, nizke vrste IIa 750 din ali 225 lir, visoke vrste (preklar) 900 din ali 270 lir za stot. Krompir (vrste Oneida) 200 din ali 60 lir za stot. Jedilno olje 2225 din ali 667.50 lir za stot. Slanina, soljena, 2980 din ali 894 lir, mast tipizirana, 3200 din ali 960 lir za stot. Sir: ementalec 3800 din ali 1140 lir, trapist 3600 din ali 1080 lir za stot. — Sladkor, sipa, 1665 din ali 499.50 lir, koeke 1840 din ali 552 lir za stot.

Prekajeno meso in mesni izdelki: surova prekajena šunka 38.50 din ali 11.55 lir za kilogram, hrenovke 36 din ali 10.80 lir, safalada 30.50 din ali 9.15 lir, šunkarica 38.50 din ali 11.55 lir, letna klobasa 33.50 din ali 10.05 lir, lovska klobasa 22.50 din ali 6.75 lir, kranjske klobase 38.50 din ali 11.55 lir, vse za kilogram.

Živila, na živo težo: voli prve vrste 13 din ali 3.90 lir, voli II. vrste 11 din ali 3.30 lir, voli III. vrste 9 din ali 2.70 lir, krave I. vrste 11 din ali 3.30 lir, krave II. vrste 10 din ali 3 lire,

S Spodnje Štajerske

Graz, 13. maja. b. Včeraj smo poročali, da je bil na Sp. Štajerskem izdan odlok, po katerem se na tem zasedenem področju ustanavlja organizacija »Steyrischer Heimatbunde«. Dodatno k temu je bilo sporočeno, da bodo od 17. do 25. maja odperti po vsem Sp. Štajerskem številni prijavni uradi, kjer bodo na razpolago prijavnice za vstop v omenjeno novo organizacijo. Podrobnejša navodila bodo, kakor poroča nemški radio, sporočena po časopisu, z lepaki in letaki.

krave III. vrste 8 din ali 2.40 lir, teleta I. vrste 16 din ali 4.80 lir, teleta II. vrste 15 din ali 4.50 lir, prašiči nad 100 kg teže 20 din ali 6 lir, prašiči pod 100 kg teže 18 din ali 5.40 lir, vse za kilogram žive teže.

Kurivo in milo: trboveljski prelog, kosev, 360 din ali 108 lir za 100 kg, drva, mehka, 100 din ali 30 lir za prostorni meter, trda drva 180 din ali 54 lir za prostorni meter. Milo, enotno, s 50% masne kisline, 1950 din ali 585 lir, s 40% masne kisline po 1800 din ali 540 lir za stot.

Maksimalni cenik določa najvišjo ceno za prodajo na debelo in na drobno. Sme pa se trgovati po nižjih cenah kot so v ceniku navedene. Nikdar pa se maksimalne cene ne smejo prekoračiti navzgor.

Dnevni tisk, kino in zločin

Kriminalistična literatura je že desetletja posebej pazljivo vprašanem, kako vplivata tisk in kino na zločinstvo. Mnoga raziskovanja so prinesla na svetlo žalostne pojave, da so bila razna časopisna poročila o zločinih in njih življenju, da so bile kinopredstave o ameriških gangsterjih dostikrat zelo kvarnega vpliva na mladino in mlade zločince, ki so se navajali za svoje posele prav polom tiska in kina. Kakor hitro je pred 19 leti osvojil fašizem Italijo, prevzel oblast in duhovno vodstvo države, so bila v prvi vrsti zelo omejena poročila iz sodne dvorane. V dnevnem tisku je v Italiji kriminalni kroniki odmerjen prav ožek prostor. Navajajo se v splošnih obrih le najstrožje sodbe zločincev, ki vplivajo poučno in svarilno na ljudstvo. V Italiji je prepovedano sleherni senzacionalno izkoriščanje žalostnih, zločinskih pojavov v življenju.

Profesor na ljubljanski univerzi Aleksander Maklevec je še pred zadnjimi velikimi dogodki in spremembami našega javnega življenja objavil zanimivo, kriminalno-etnološko študijo »Tisk in zločin« v 17. knjigi Zbornika znanstvenih razprav Juridicne fakultete. Razprava je sedaj izšla ponatisnjena v obliki brošure. Iz praktičnih izkušenj lahko navedemo, kako so dostikrat vplivala razna poročila enega ali drugega tiska na velike in poklene zločince, ki so vedno bili zelo pozorni, kako in kaj poročajo o njih. Beseda v dnevnem tisku povzroča dostikrat globoke odzive in reakcije. Dostikrat s pozitivnimi uspehi, večkrat pa tudi negativno. Mnogim razbojnikom je podeljeval vprav tisk gloriole nekakega »junaka«, s katerim so se potem ti nesrečniki ponasjali in si domišljali, da postanejo celo »zaščiteni« revnih in zatiranih.

Zelo kvarno je vplival na mladino tudi kino s svojimi gangsterskimi predstavami. Prav nedavno je stala pred sodniki malega kazenskega senata petorica izprijenih mladeničev, ki so delovali kot zelo izurjeni vlomilci v mestu in na deželi. Pred leti, ko še niso bile gangstrske predstave tako omejene in prepovedane, so ti mladeniči zahajali v kino in se začeli navduševati za ameriške vlomilce.

Prve češnje na trgu

Ljubljana, 13. maja. Čeprav je pri nas hladno in ne smemo skoraj brez površnika na ceste, pa južni sadeži, ki so jih prinesli tudi na ljubljanski trg, že naznanjajo, kako je drugod že vse drugače. Včeraj smo na ljubljanskem trgu mogli opaziti prve češnje. Lepe, debele so. Človeka je kar zamikalo, da bi jih kupil. In tisti, ki imajo malo več pod palcem, so si jih tudi privoščili vsaj toliko, da so doma razveselili svoj »družbič«. Bile so po 32 din kg, skoraj povsod pa so prodajalke rajši napisale na listek 8 din, kajti to se čisto drugače vidi in sliši, čeprav ta cena velja le za četrt kg. Bolj »navadni« ljudje bomo rajši še malo počakali, da se bodo pocenile in jih bo že za nekaj dinarjev toliko, da si jih bo človek lahko pošteno privoščil. Majhni šopki češenj pa so bili po 1 ali 2 din. To so bili kot nekakšni vzroci za poskušnjo. Teh je le šlo nekaj več v denar, saj 2 dinarja človek že še žrtvuje. Ima vsaj zavest, da je tako zgodaj »jedel« že letošnje češnje.

V treh vrstah...

Slavni italijanski slikar Renzo Soso — padel. Kakor poročajo iz grškega bojišča, je tamkaj padel slavni italijanski slikar Soso. Bil je Milančan. Na razstavah je bil večkrat odlikovan. Prof. Soso je med prvimi italijanskimi umetniki, ki so žrtvovali svoje življenje za domovino.

Tovorni avto se je prevrnil — šofer mrtev. Po cesti iz Šostanja v Mozirje je vozil z veliko hitrostjo tovorni avto. Na ovinku ga je vrglo. Zdrknil je s ceste in obvisel ob češnji. Pri trku se je šoferjeva kabina razdrobila in pri tem je našel smrt šofer. Sopotnica-učiteljica je bila težko poškodovana, njen brat pa je dobil lažje poškodbe.

Trojčke je rodila v vasi Reka pod Pohorjem žena Lovrenca Donika. Mati in otroci so zdravi. Za yso širno okoličino je to velik dogodek, ki ga že zlepa ne pomnijo.

Na Hrvaškem obleke na karte. Hrvaške oblasti so odredile, da se bodo odslej izdajale obleke le

Cene na debelo se razumejo za blago franco skladišče veletrgovca, vključno embalažo, izvozni preve. V maksimalnih cenah ni zapaden davek na potrošnjo, izvozni pri moki.

Pri prodaji na debelo je maksimalni cenik obvezen za vse občine v Ljubljanski pokrajini. Pri prodaji na drobno pa je obvezen v Ljubljanski mestni občini, medtem ko velja za vse ostale občine kot smernica pri urejanju cen. Okrajni načelniki smejo v občinah svojega okraja določiti še nižje cene. Vse popravke cen navzgor morajo predložiti Visokemu Komisarju v predhodno odobritev.

Pričujoči maksimalni cenik mora biti izobešen v vseh skladiščih, prodajalnah in obratovalnicah, ki prodajajo v ceniku navedeno blago. Nabit mora biti na vidnem in kupcu dostopnem mestu. Razen tega morajo biti na posameznih predmetih, ki so namenjeni za prodajo na malo, listki z oznako cene v dinarjih in lirah.

Vsako kršenje gornjih določb bo zasledovano in bo kršitelj strogo kaznovan. Kakor rečeno, je ta cenik veljaven od ponedeljka 12. maja in bo pregledan vsakih 15 dni.

Vsak večer malo razvedrila

Ljubljana, 13. maja.

Res, odkar so italijanske čete v Ljubljani, je mesto kar nekaj bolj živahno. Ne le, da srečujemo številne častnike in vojake po ulicah, pač pa je tudi, kar se prometa tiče, izredno živahno. Tisti pa, ki ljubijo glasbo, tudi niso prikrašani za razvedrilo. Za te poskrbi vojaška godba, ki redno vsak večer odide iz vojašnice v mesto. Nekako pred sedmo uro zvečer koraka četa vojakov z vojaško muziko po Poljanski cesti, čez tromostovje, po Wolfovi ulici, preko Zvezde in dalje proti palači Kraljevega Civilnega Komisarjata, kjer se ob sedmih menja straža. Zaradi slikovitosti bobnarjev in prave virtuoznosti kapelnika, ki mojstrsko meče svojo dolgo palico v zrak, se zbero redno ob prej omenjeni poti številni gledalci. Ko se straža pri Komisarjatu zamenja, se po isti poti vračajo vojaki z godbo v vojašnico na Poljanah.

Ne mine pol ure, odkar so utihnili zadnji zvoki udarnih koračnic, ko lahko spet poslušas ubrane koračnice. Spet gre vojaška godba po mestu. Ustavi se nocoj pred Narodnim domom, drugi večer spet na Marijinem trgu, odigra nekaj glasbenih del, pa nato spet odide domov. Tudi včeraj so šli v drugo po mestu, se ustavili na Marijinem trgu, pred Prešernovim spomenikom odigrali tri komade in se vrnili. Priznati moramo, da igra vojaška godba odlično. Številni poslušalci, ki se takoj nabere okrog godbe, niso skromni s pohvalo in priznanjem, ki velja tej odlični godbi. Saj tako pohvalo vojaški godbeniki prav gotovo tudi zaslužijo. — In tako imamo v mestu vedno godbo, vedno je veselo, tako da človek kar malo pozabi na svoje vsakdanje skrbi.

Koledar

Danes, torek, 13. maja: Servacij, škof. Sreda, 14. maja: Bonifacij, mučenec.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovska cesta 62, in mr. Gartus, Moste — Zaloška 47.

Prihodnji komorni koncert, ki bo v petek, dne 16. t. m. v veliki Filharmonični dvorani je posvečen sonati. Priznana naša umetnika, pianist Anton Trost in violinist Jan Slais bosta izvajala ta večer tri sonate, in sicer najprej staro klasično violinsko sonato v d-duru, ki jo je napisal glavni italijanski mojster Arcangelo Corelli. Dalje je na sporedu Beethovnova sonata op. 24 v f-duru, ki je splošno znana pog imenom Spomladanska. Tretji je na koncertnem sporedu Leoš Janáček s svojo sonato v des-duru. Komorni koncert nam bo nudil velik umetniški užitek, zato že danes opozarjamo na to umetniško prireditev, ki bo v veliki Filharmonični dvorani. Začetek točno ob 20, predprodaja je v Knjižarni Glasbene Matice.

Umetniki in družabni dogodek bo koncert ljubljanske Filharmonije, ki bo v ponedeljek, dne 19. maja ob pol 20 uri zvečer, v veliki dvorani kina Union. Na prvem samostojnem velikem koncertu v tej sezoni bo izvajal orkester, ki šteje nad 70 članov, pod vodstvom Sama Hubada in so sodelovanjem violinista Karla Rupla, dela mojstrov Škerjanca, Corellija, Glazunova in Beethovna. Prepričani smo, da bo naše občinstvo do zadnjega kotička napolnilo veliko dvorano in dalo duška veselju, da lahko zopet enkrat pozdravi največji slovenski orkestralni zbor. Predprodaja vstopnic pri blagajni kina Union. Cene od 5 do 40 din.

Življenje v Ljubljani se začneja zopet razvijati. Tako se nam v kratkem obeta lepa reprezentativna razstava moderne slove likovne umetnosti v Jakopičevem paviljonu. Razstava bo še ta mesec odprta in se je bodo udeležili skoraj vsi značilnejši zastopniki slovenske moderne: Globočnik, Gorše, Z. Kalin, B. Kalin, G. A. Kos, Kregar, Maleš, Mušič, Omersa, Pavlovec, Pirnat, Pregelj, Putrich, Sajovec, Smerdu, Stupica.

Podružnica SVD Šiška. V sredo, 14. t. m. ob pol osmih zvečer bo predaval v deški ljudski šoli v Sp. Šiški g. Lap Anton, ravnatelj mestnih vrtov o paradizičnih in vrtna dela. Člani dobijo pri odbornikih podružnice brezplačno nekaj semenskega fižola, nizkega in visokega. Ker je že čas saditve, oglasite se čim prej.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 19.

Torek, 13. maja. »Komedija zmešnjav«. Red Terek. Sreda, 14. maja. »Komedija zmešnjav«. Red Sreda. Četrtek, 15. maja. Šesto nadstropje. Izven. Izredno znižane cene od 14 din navzdol. Petek, 16. maja, ob 15. Othello. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

Opera. — Začetek ob 19.

Torek, 13. maja. — Zaprtlo (generalka). Sreda, 14. maja. »Rusalka«. Red Sreda. Četrtek, 15. maja. »Seviljski brivci«. Premiera. Red premierski bo imel v sredo redno predstavo »Seviljski brivci«. Peli bodo v glavnih vlogah: Ivančičeva, Janko, Betetto, Banovec, Zupan in Španova. Dirigent dr. Švara; režiser C. Debevec.

P. n. občinstvo opozarjamo, da bodo igrali v četrtlet izven abonmaja Schillerjevo dramo »Kovarsstvo in ljubezen«. Schiller je zajel v tem delu dejanje s socialnega vidika. Idejno in nazorsko različna svetova, aristokratski in meščanski, je pokazal dramatik v medsebojnem trenju. Borba za etični in moralni princip in človeško dostojanstvo je jedro igre.

Charlie Chan v San Franciscu

Tisti čas že ni bilo več poslovnega tekanja. Zenske so kleče prale marmornata tla in eno samo dvigalo je bilo v obratu. Bill Ranken je skočil v dvigalo. »Do zadnjega nadstropja,« je velel dekletu.

Dvigalo se je ustavilo v dvajsetem nadstropju. Kratek stopnice so vodile naprej na teraso (ploščad), kjer je bila vila Barryja Kirka. Časnikar je preskakoval kar po štiri stopnice in obdržel kvišku. Obstal je pred veličastnimi vrati in pozvonil. Vrata so se odprla. Parady, Kirkov dostojanstveni sluga, mu je zastavil pot.

»Da, da, spet sem jaz!« je zadihnil dejal Ranken.

»Vidim, gospod!«

Ta sluga je slišel s svojimi popolnoma sivimi lasmi na cerkvenega dostojanstvenika. Ta dan je bil že odprti toliko reporterjem, da je bil lahko upravičeno nevoljen nad takšnimi obiskovalci.

»Rad bi govoril s sirom Frederikom, in sicer takoj. Ali je tu?«

»Sir Frederik je v pisarni, nadstropje nižje. Mislim, da dela. Grem Vas prijaviti.«

»Ne, nikar ga ne vznemirjajte,« je rekel Ranken, se obrnil in zdrvel po stopnicah navzdol. Ustavil se je pred steklenimi vrati, na katerih je bilo zapisano ime Barryja Kirka. Vrata so se nenadoma odprla in na pragu se je pojavila mlada žena.

Ranken je obstal kot prikovan. Zenska je bila zelo lepa. To je opazil, čeprav je bil na stopnišču mrak. Bila je blondinka. Njeno vitko telo je bilo zavito v lepo zeleno obleko. Ni bila ravno velika, toda...

Kaj neki to pomeni? Jokala je... sicer neslišno, toda solze so ji drsele po licu. Kolikor se je Ranken mogel zanesti na svoje poznavanje ljudi, so bile to solze iz jeze...

Cim je opazila začuden časnika obraz, je neznanka hitro stopila naprej in izginila za vrati, nad katerimi je visel napis: »Družba za uvoz iz Kalkute.«

Bill Ranken je vstopil v pisarno Barryja Kirka. Najprej se je znašel v neke vrste čakalnici. Ko pa je zapazil, da so vrata na nasprotnem koncu priprta, je brez obotavljanja stopil skozi nje. Sir Frederik Bruce, nekdanji šef Scotland

Yarda, ki je sedel sklonjen nad pisarno mizo, se je naglo obrnil in ostro pogledal proti vratom.

»Kaj? Ze zopet Vi?«
»Oprostite mi, da Vas spet nadlegujem, sir Frederik, toda... ali mi dovolite, da sedem?«

»Izvolite.«
Slavni detektiv je zmetal na kup nekaj listov papirja, ki so bili razprostrti po mizi.

»Torej, da veste, za kaj gre...«

Ranken je izgubil svojo trdnost. Pred njim ni sedel več tisti ugledni, prijazni gospod, ki ga je bil popoldne spoznal, temveč strogi neizprosni policist.

»Gre za to...« je nadaljeval. »V glavo mi je šinila dobra misel.«

»Res?«

Uh, te stroge oči! Prodirale so prav do dna duše!

»Tisto, kar ste mi danes povedali, sir Frederik... namreč vaše mnenje o vrednosti znanstvenih načinov za raziskovanje kriminalnih primerov in o vlogi vztrajnega dela in srečnega slučajja...«

Ranken je globoko zavzdihnil. Zazdelo se mu je, da sploh ne bo mogel končati svojega stavka. »Ko sem pisal svoj članek, sem se domislil, da sem pred nekaj dnevi slišal isto misel, skoraj enako vaši.«

»Oh, kar se tega tiče, nisem nikdar stremel za tem, da bi bil posebno izviran,« je odvrnil sir Frederik in spravil svoje listine v mizni predal.

»Ne, nisem prišel, da bi vam to očital,« je smeje odgovoril Ranken in občutil, da se mu polagoma vrača njegova trdnost. »V drugačnih okoliščinah sploh ne bi posvečal pozornosti, toda prav isto, kar ste mi povedali Vi, mi je pred dnevi dejal nek manj znani, toda zelo zanimiv vaš tovariš, Charlie Chan, član policije iz Honolulu.«

Sir Frederik je dvignil obrvi:

»Drago mi je, da se Chan strinja z menoj.«

»Ta se je izkazal s svojim delom na svojem otoku. Na povratku v svojo domovino pa se je ustavil tukaj v San Franciscu in je na briljanten način pojasnil nek ne posebno lahak primer. On ni reprezentativna osebnost, toda...«

Sir Frederik ga je prekinil:

»Če se ne motim, je on Kitajec.«

»Da.«

»Kot Kitajec je prav lahko izboren detektiv. Znana mi je vzhodnjaška potrpežljivost.«

»Seveda,« se je izrazil Ranken, »toda Chan je obdarjen z ogromno količino vo-

trpežljivosti. Pa zraven neverjetno skromen.«

»Skromnost v našem poklicu ni ravno prevelika vrline. Nam je pred vsem potrebno neomahljivo zaupanje v samega sebe. In ta Chan, kakor pravite, je zelo skromen?«

»Nenavadno! Za tiste, ki nizko lete, je padec manj občuten, so njegove besede. In detektiv Chan leta tako nizko, da se s perotmi skoraj dotika trave.«

Sir Frederik je stopil k oknu in se zagledal v temno mesto, v katerem so luči svetlele kakor peščica zvezd na nebu. Nekaj trenutkov je molčal, potem pa se je obrnil k časnikarju:

»Skromen detektiv! Čudna zverina. Rad bi se z njim seznanil.«

»Zavoljo tega sem tudi prišel. Ravno to isto sem vam hotel predlagati. Da bi se namreč dobili s Chanom in se z njim v zasebnem pogovoru o vaših in njegovih delovnih načinih. Ali boste hoteli izkazati Chanu in meni to čast, da boste jutri kosili z nama?«

Slavni detektiv je okleval. Po kratkem razmišljanju je odgovoril:

(Dalje)

